

STORTINGET

Innst. 404 L

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Prop. 100 LS (2024–2025)

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i lov om skipssikkerhet

rerer i norsk rett gjennom en forskrift som fastsettes av Sjøfartsdirektoratet.

Til Stortinget

Sammendrag

Nærings- og fiskeridepartementet foreslår i proposisjonen endringer i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven). Departementet anmoder også om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 326/2023 av 8. desember 2023 om innlemmelse i EØS-avtalen av Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 391/2009 om felles regler og standarder for organisasjoner som skal inspisere og besikte skip.

Forordningen gjelder kontrollsystemet med anerkjente classeselskap som fører tilsyn med skip på vegne av nasjonale sjøfartsmyndigheter. Innlemmelse av forordningen i EØS-avtalen innebærer i stor grad en videreføring av gjeldende regelverk. En nyhet i forordning 391/2009 er at Europakommisjonen gis myndighet til å illegge classeselskaper sanksjoner i form av overtredelsesgebyr og tvangsmulkt. Som følge av EØS-avtalens topilarsystem, skal den sanksjonsmyndigheten forordningen legger til Kommisjonen, legges til EFTAs overvåkningsorgan, ESA, i EFTA-pilaren.

Nærings- og fiskeridepartementet foreslår at det fastsettes en hjemmel i skipssikkerhetsloven som gir ESA myndighet til å illegge classeselskaper økonomiske sanksjoner, og at det i samme lov fastsettes en gjennomføringsbestemmelse, slik at forordningen kan inkorporeres i norsk rett gjennom en forskrift som fastsettes av Sjøfartsdirektoratet.

Komiteens behandling

Som ledd i komiteens behandling av proposisjonen ble det åpnet for skriftlige innspill. Komiteen mottok ingen innspill. Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tobias Hangaard Linge, Runar Sjøstad, Rune Støstad og Solveig Vitanza, fra Høyre, Nikolai Astrup, Olve Grotle, Sveinung Stensland og Lene Westgaard-Halle, fra Senterpartiet, Nils T. Bjørke, Jenny Klinge og lederen Erling Sande, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og Bengt Rune Strifeldt, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Rødt, Geir Jørgensen, fra Venstre, Alfred Jens Bjørlo, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, merker seg at regjeringen foreslår endringer i skipssikkerhetsloven for å gjennomføre EUs regelverk om classeselskap som inspiserer og besikter skip.

Komiteen konstaterer at forordning 391/2009 i stor grad viderefører gjeldende regelverk, men gir nye sanksjonshjemler overfor classeselskaper.

Komiteen registrerer at sanksjonsmyndigheten som ifølge forordningen ligger hos Europakommisjo-

nen, skal legges til EFTAs overvåkningsorgan (ESA) for EFTA-landene.

Komiteen påpeker at lovendringen vil gi ESA myndighet til å illegge klasseselskaper økonomiske sanksjoner, noe som innebærer overføring av myndighet til et internasjonalt organ.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Venstre, anser det som viktig at det er felles regler og standarder for organisasjoner som skal inspisere og besikte skip. Forordningen gjelder kontrollsystemet med anerkjente klasseselskap som fører tilsyn med skip på vegne av nasjonale sjøfartsmyndigheter. Innlemmelse av forordningen i EØS-avtalen innebærer i stor grad en videreføring av gjeldende regelverk.

Flertallet støtter derfor forslaget om å gi samtykke til godkjenning av innlemmelse av forordningen med tilpasningstekst i EØS-avtalen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt merker seg at Norge i denne saken avgir suverenitet til EFTAs overvåkningsorgan (ESA), ved at ESA overføres myndighet til å illegge sanksjoner med direkte virkning overfor norske virksomheter. Ettersom ESAs vedtak kun kan prøves i EFTA-domstolen, er det også snakk om en ytterligere suverenitetsavståelse ved at rettslig prøving av vedtak flyttes fra den norske domstolstrukturen.

Disse medlemmer ønsker å minne om Høyesteretts behandling av spørsmålet om «lite inngripende suverenitetsavståelse», som åpner for at Stortinget kan avgi suverenitet med alminnelig flertall i prosedyren i Grunnloven § 26 annet ledd i HR-2021-655-P («Jernbanebetenkningen») og HR-2023-2030-P («ACER II-dommen»). I disse kjennelsene fra Høyesterett legges det stor vekt på Stortingets praksis. Disse medlemmer mener suverenitetsavståelse er et prinsipielt spørsmål som krever stor tilslutning i Stortinget, at dagens praksis er for liberal, og at det er uheldig at mindretallsvernet i Grunnloven § 115 er svekket. Disse medlemmer mener Stortinget bør revidere dagens praksis helhetlig slik at mindretallsvernet i Grunnloven blir strengere fortolket. Disse medlemmer mener at i påvente av en slik helhetlig revidert praksis bør Stortinget og de enkelte partier forsøke å endre Stortingets praksis i samme retning gjennom stemmegivning og merknader.

Disse medlemmer merker seg at EU-kommisjonen har fått en privilegert status i EFTA-pilaren gjennom tilpasningstekst i artikkel 3 nr. 1, 6 nr. 1 og 8 nr. 1 og 2. Tilsvarende rettigheter får ikke ESA i EU-pilaren. Særlig alvorlig er artikkel 3 nr. 1, der Kommisjonen får beslutningsmyndighet. Disse medlemmer mener det er prinsipielt uheldig at ESA og Kommisjonen ikke fullstendig likebehandles, når ESA utfører oppgaver som til-

faller Kommisjonen i EU-pilaren. Dersom det er behov for samarbeid mellom ESA og Kommisjonen for å oppnå lik praksis, bør disse to institusjonene få tildelt like rettigheter og plikter.

Disse medlemmer merker seg at proposisjonen slår fast følgende: «Overføring av myndighet til å illegge sanksjoner med direkte virkning overfor norske virksomheter, anses i utgangspunktet å utgjøre et relativt omfattende inngrep i norsk forvaltningsmyndighet». Disse medlemmer ønsker å gi sin støtte til denne vurderingen.

Disse medlemmer vil likevel i dette tilfellet vise til at det å tilslutte seg proposisjonen i stor grad vil innebære en videreføring av gjeldende regelverk og at det finnes andre momenter som gjør suverenitetsavståelsen mindre alvorlig, og videre understreke viktigheten av felles regler og standarder for de som skal besikte skipene. Disse medlemmer understreker at stemmegivningen ikke skal tas til inntekt for generell støtte til suverenitetsavståelse i slike saker, og fremholder den prinsipielle kritikken som fremkommer av merknadene i denne saken.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i lov om skipssikkerhet

I

I lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet gjøres følgende endringer:

§ 41 andre ledd skal lyde:

Departementet kan inngå avtale med ett eller flere *klasseselskap* om at tilsynsmyndighet kan overlates til vedkommende institusjon. Avtalen skal regulere omfanget av og vilkårene for slik overlatelse.

§ 41 tredje ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om krav til anerkjente klasseselskap m.m.

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

Ny § 41 a skal lyde:

§ 41 a Myndighet lagt til EFTAs overvåkningsorgan og EFTA-domstolen

EFTAs overvåkningsorgan og EFTA-domstolen kan illegge foretak eller sammenslutninger av foretak økonomiske reaksjoner som nevnt i artikkel 6 i forordning

(EF) nr. 391/2009 av 23. april 2009 om felles regler og standarder for klasseselskap og inspeksjon av skip, slik denne er tatt inn i EØS-avtalen vedlegg XIII, kapittel V, pkt. 55e.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av bestemmelser som utfyller bestemmelsen nevnt i første ledd.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i næringskomiteen, den 22. mai 2025

Erling Sande

leder

Sveinung Stensland

ordfører

